

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ**

ISSN 1857-7229

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
YEARBOOK**

ГОДИНА 1

VOLUME I

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF LAW**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF LAW**

За издавачот:
Проф. д-р Стеван Алексоски

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Борис Крстев
Проф. д-р Стеван Алексоски
Доц. д-р Љупчо Сотировски
М-р Ана Никодиновска

Редакциски одбор

Проф. д-р Стеван Алексоски
Доц. д-р Јован Ананиев
М-р Ана Никодиновска

Главен уредник

Проф. д-р Стеван Алексоски

Одговорен уредник

Доц. д-р Јован Ананиев

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров
Благој Михов

Печати

Печатница „2-ри Август“ - Штип
Тираж - 300 примероци

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“-Штип
Правен факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бб
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Saša Mitrev, Ph.D
Prof. Blazo Boev, Ph.D.
Prof. Boris Krstev, Ph.D.
Prof. Stevan Aleksoski, Ph. D
Ass. Prof. Ljupčo Sotirovski, Ph. D
Ana Nikodinovska, M.A.

Editorial staff

Prof. Stevan Aleksoski, Ph. D
Ass. Prof. Jovan Ananiev, Ph. D
Ana Nikodinovska, M.A.

Managing editor

Prof. Stevan Aleksoski, Ph. D

Editor in chief

Ass. Prof. Jovan Ananiev, Ph. D

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)

Technical editor

Slave Dimitrov
Blagoj Mihov

Printing

„Vtori Avgust“ - Stip
Printing No 300

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Stip
Faculty of law
Krste Misirkov b.b.,
PO box 201, 2000 Stip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

ПРЕДГОВОР

м-р Ана НИКОДИНОВСКА БИО-БИБЛИОГРАФИЈА НА ПРОФ. Д-Р ВАНЧЕ СТОЈЧЕВ	9
д-р Стеван АЛЕКСОСКИ НИСКАТА РЕЗИЛИЕНТНОСТ И КРИМИНОГЕНИТЕ ОСОБИНИ НА ЛИЧНОСТА НА МАЛОЛЕТНИТЕ ДЕЛИКВЕНТИ ВО РМ	25
д-р Јован АНАНИЕВ УЛОГАТА НА ПАРТИСКОТО ЧЛЕНСТВО ВО ВНАТРЕПАРТИСКИТЕ АКТИВНОСТИ И ВО ИЗБОРНАТА КАМПАЊА	49
д-р Војо БЕЛОВСКИ НАЧЕЛО НА НЕДИСКРИМИНАЦИЈА - ЗАБРАНА НА ДИСКРИМИНАЦИЈАТА	63
д-р Тодор ВИТЛАРОВ УЛОГАТА НА ЈАВНИОТ ОБВИНИТЕЛ ВО НОВИОТ НАЦРТ НА ЗАКОНОТ ЗА КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА	77
м-р Илија ГРУЕВСКИ СТРУКТУРАТА НА КАПИТАЛОТ КАКО ФАКТОР ВО ВРЕДНУВАЊЕТО НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА И ИНВЕСТИЦИОНИТЕ ВЛОЖУВАЊА	87
м-р Олга ЃУРКОВА КАЗНЕНО-ПРАВНА УРЕДЕНОСТ НА ПРОИЗВОДСТВО И ДИСТРИБУИРАЊЕ НА ДЕТСКА ПОРНОГРАФИЈА ПРЕКУ МАС - МЕДИУМИТЕ (СВЕТСКО И МАКЕДОНСКО ИСКУСТВО)	107
м-р Андон МАЈХОШЕВ БЕЗБЕДНОСТА И ЗДРАВЈЕТО НА РАБОТНИЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	129
м-р Наташа МАКСИМОВА, м-р Влатко Т. ЈОВАНОВСКИ, м-р Лимонка ЛАЗАРОВА КОМПЈУТЕРСКА И МРЕЖНА БЕЗБЕДНОСТ НА СИСТЕМИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ДОКУМЕНТИ	147
д-р Елизабета МИТРЕВА, м-р Весна ПРОДАНОВСКА ПРОЕКТИРАЊЕ И ИМПЛЕМЕНТИРАЊЕ НА TQM СИСТЕМОТ ПРЕКУ ТИМСКАТА РАБОТА	155

м-р Кристина МИШЕВА ДРУШТВО ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТВОРЕНИ ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ.....	169
м-р Горан НАЦИЌ ПРЕДМЕТОТ НА ПРИМЕНА НА РЕГУЛАТИВАТА БР. 44/01.....	183
м-р Ана НИКОДИНОВСКА ПРАВОТО НА САМООПРЕДЕЛУВАЊЕ НА НАРОДИТЕ И ПРАВОТО НА СЕЦЕСИЈА КАКО ПОСЛЕДНА ИНСТАНЦА ОД ПРАВОТО НА САМООПРЕДЕЛУВАЊЕ	197
д-р Владо ПОПОВСКИ ТАНЗИМАТСКИТЕ РЕФОРМИ И СТАТУСОТ НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД ВО ТУРСКАТА ИМПЕРИЈА ВО ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА XIX И ВО ПОЧЕТОКОТ НА XX ВЕК	213
Марија РАДЕВСКА ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ НАСТАНАТИ СО ПРИЧИНУВАЊЕ ШТЕТА ВО МАКЕДОНСКОТО ПРАВО	229
м-р Страшко СТОЈАНОВСКИ НАЦИИТЕ И НАЦИОНАЛИЗМОТ НА БАЛКАНОТ.....	249
Анета СТОЈАНОВСКА ПРОЦЕСОТ И МЕТОДИТЕ НА ПРИЗНАВАЊЕ НА ДРЖАВИ.....	265
м-р Борка ТУШЕВСКА АКРЕДИТИВОТ КАКО СРЕДСТВО ЗА ПЛАЌАЊЕ ВО МЕГУНАРОДНИОТ ПРОМЕТ.....	275

ПРЕДГОВОР

Правниот факултет во Кочани, кој е основан на 27 март 2007 година како дел од поширокото семејство во рамките на Универзитетот „Гоце Делчев“, ја одбележа третата година од своето постоење. Почетоците на оваа високообразовна институција се карактеризираа со слаба кадровска и просторна екипираност, но беа поткрепени со силен елан и ентузијазам, и со уште поголема желба да се твори и да се придонесе во унапредувањето на високообразовните процеси во Република Македонија. Сето ова е во чекор со евроинтегративните процеси на постојана примена на европските методи и стандарди во научно-образовниот процес и на безрезервно залагање за обезбедување на квалитетно образование за нашите студенти.

Ние сметаме дека вечната движечка сила на науката и образованието е когнитивниот момент на осознавање на највозвишените *вредности* на човековото битие - знаењето, умењето, вистината и честа - без кои не може да се замисли ниедно современо општество.

Во тие рамки, ова прво издание на Годишниот зборник на Правниот факултет претставува заокружување на првата етапа од целите што си ги поставивме во почетокот и што продолжуваме да ги остваруваме преку: образување на стручно-научни кадри од областа на правото, јавната администрација, европското право и новинарството на прв и втор циклус на студии; спроведување во континуитет на европскиот модел на едукација, на европските стандарди и трендови во вкупниот образовен процес; промовирање на научноистражувачки проекти, со цел да се негува и унапреди научната и развојната мисла и да се овозможи нивна практична примена во секојдневниот живот.

Ad perpetuam rei memoriam, ни претставува особена чест да го споменеме и големецот – еден од основачите и творците на Правниот факултет, без кого Факултетот немаше да биде она што е сега, и кому, впрочем, му го посветуваме овој Зборник - професорот д-р Ванче Стојчев.

Штип, декември 2009 година

Проф. д-р Стеван Алексоски, декан

Проф. д-р ВАНЧЕ СТОЈЧЕВ

(15.2.1951 г., Црвулево – 30.9.2009 г., Скопје)

м-р Ана НИКОДИНОВСКА

БИО-БИБЛИОГРАФИЈА НА ПРОФ. Д-Р ВАНЧЕ СТОЈЧЕВ

Проф. д-р Ванче Стојчев е роден на 15 февруари 1951 година во селото Црвулево, Општина Карбинци, Штип. Воден од љубовта кон македонската историја исполнета со буни, востанија и војни, уште на почетокот тој се насочува кон военото образование и обука и се запишува на пешадиската подофицерска школа во Сараево, што ја завршува во 1970 година. Во 1978 год. успешно ги завршува факултетските студии за општонародна одбрана во Белград. Неговата неприкосновена волја за сознание го тера целосно да се посвети на научноистражувачката мисла, така што во 1986 год. тој го заокружува своето воено образование на Воената академија на КоВ во Сараево и истата година магистрира на Универзитетот во Белград на Факултетот за политички науки - насока Современа историја, на тема *„Националното прашање и положбата на народностите во СР Македонија“*. Набрзо потоа, тој запишува докторски студии на истоимениот белградски факултет, каде докторира во 1992 година на тема *„Бугарскиот окупациски систем и геноцидната политика во Југославија 1941-1944 година“*.

Своето воено службување го започнува во раните 70-ти години на командирски должности во рамките на поранешната Сојузна армија во Белград. Својата професионална кариера како офицер ја завршува со чинот *полковник* на родот пешадија во Армијата на Република Македонија, во 2004 година. Во меѓувреме, во 1986 година тој работи како самостоен истражувач на Воено-историскиот институт на ЈНА во Белград, каде објавува повеќејазични трудови во сојузни научни и стручни списанија како: *„Меѓународна политика“*, *„Војнополитички информатор“*, *„Војноисториски гласник“*, *„Војска“* и др. По распаѓањето на СФРЈ се преселува со своето семејство во родна Македонија, каде започнува со работа во Одделението за школство при Генералштабот на АРМ.

Во 1995 година е избран во наставно-научно звање *доцент* по предметот *Воена историја* на Воената академија „Генерал Михајло Апостолски“, а воедно му е доделено и раководењето со Катедрата за општествени науки со која раководи сè до 2004 год. Во 2000 година е избран за вонреден професор по истиот предмет, а истовремено изведува настава и по предметот *Еволуција на војувањето*, што се изучува на Командноштабната академија. Во 2002 година е избран во наставно-научно звање *вонреден професор* по предметот *Методологија на научноистражувачката работа* на додипломските и постдипломските

студии на Воената академија и истовремено го предава и предметот *Односи со јавноста*.

Во 2003 година, како научен советник, изведува настава на постдипломските студии на Институтот за национална историја во Скопје и на Воената академија на додипломски и постдипломски студии. Во април 2006 година тој претседателствува со Комисијата за основање на Воениот музеј на Република Македонија, јавувајќи се како автор, основач и директор на истиот.

Во 2007 година, со формирањето на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, повторно во улога на творец и основоположник на Правниот факултет во Кочани, е избран за *вонреден професор* по предметите *Политички систем* и *Уставно право* на новоформиранiot Факултет.

Во полето на научноистражувачката и апликативната дејност, од 2000 до 2003 година, проф. д-р Ванче Стојчев учествува како главен истражувач во научноистражувачкиот проект *„Информатичка поддршка на наставата по воена историја“*, којшто се реализира во соработка со Воената академија „Генерал Михајло Апостолски“ и Министерството за образование и наука на РМ. Во 2004 година тој е назначен како експерт од страна на Министерството за одбрана на РМ, за подготовка на Методологијата на изработка на политиките и програмите за реформите во АРМ. Истата година е назначен како одговорен од страна на МАНУ за изработка на одредниците од областа на воените науки за Енциклопедијата на Македонија.

Во однос на неговата активна улога во македонската академско-научна заедница, тој во 1999 година, по предлог на Владата на РМ, беше назначен за надворешен член на Советот на Институтот за национална историја. Во 2004 година беше избран за член на Комисијата за одликувања и признанија на Претседателот на Република Македонија, а во 2005 година беше назначен за член на Комисијата за следење и увид во остварувањата и за давање предлози за доделување на наградата „Гоце Делчев“ во областа на општествено-хуманистичките науки, што ја доделува Министерството за образование и наука на Република Македонија.

Творечкиот опус на професорот Стојчев се состои од 213 научни, стручни и апликативни трудови и монографии. Во тие рамки, заради непроценливата вредност и придонес во македонската научноистражувачка мисла, посебно се истакнуваат монографиите: *„Воената историја на Македонија“*, *„Историја на македонскиот народ“*, *„Сто македонски години 1903-2003“*, *„Military History of Macedonia“* и други. Плодниот творечки пат на Професорот се карактеризира со истражувања за различни периоди и со разни пристапи, во зависност од конкретните историски моменти. Имено, разните истражувања на историските настани поврзани со величественоста

на создавањето на македонската држава и со вечните геополитички борби, интереси и стратегии за нејзините простори, тој незапирливо ги споделуваше со јавноста преку бројни списанија како: „Современа македонска одбрана“, „Војска“, „Армиски збор“, „Македонија“, „Пулс“, „Македонско сонце“, „Македонско време“, преку фељтони што ги објавуваше во „Одбрана“ и „Нова Македонија“ и бројни радиоемисии на Македонско радио и Радио Штип.

Разработените истражувања допираа до најразлични прашања од воената и дипломатската историја на Македонија, како: македонската војска на Филип и Александар, кралевите и војсководители на македонската античка држава, македонските востанија низ историјата, Берлинскиот конгрес во 1878 година и делбите на Македонија по Букурешкиот мировен договор во 1913 година, странските окупации на македонската територија, вооружените борби на македонскиот народ за време на НОАВМ, делата на истакнати македонски војводи, револуционери и дејци, како: Димитар Поп Георгиев Беровски, Иљо Малешевски, Александар Турунцов, Гоце Делчев, Јане Сандански, Благој Јанков Мучето, Методија Шаторов-Шарло, Михајло Апостолски и други, создавањето на современата македонска армија итн. Покрај тоа, тој будно и неуморно го следеше, пишуваше и даваше критички мислења во дневните гласила за конфликтот во Македонија во 2001 година. Учествоваше и во неколку научнопопуларни ТВ емисии на коишто говореше за македонско-грчките односи низ историјата, за Букурешкиот мировен договор, за поделбата на Македонија, за геноцидот врз македонското население и др.

Меѓу позначајните негови заложби во македонската држава и во македонската наука се: откривањето на легендарното *црешово топче* од Илинденското востание во 1996 година во Воениот музеј на Армијата на Република Турција во Истанбул; добивањето на наградата на Сојузот на борците на НОАВМ во 1998 година за трудот „Бугарскиот окупациски систем во Македонија 1941-1944 година“, како и добивањето на наградата на Град Скопје „13 Ноември“ во 2001 година за трудот „Воена историја на Македонија“. Посебен белег во популаризирањето на научните сознанија пред македонската и светската јавност се документарните филмови „Македонската војска низ историјата“ од 1997 година и „Црешовото топче“ од 2003 година, снимени од МРТВ во Македонија и во Истанбул, во кои автор на текстот и главна улога е професорот Ванче Стојчев. Сите овие успеси и заслуги претставуваат само еден сегмент од неговата научноистражувачка дејност. Капиталното дело кое, за жал, Професорот не доживеа да го види публикувано е триесетгодишното негово животно дело „Букурешкиот мировен договор и поделбата на Македонија 1913 година“, кое е веќе рецензирано и се очекува најскоро да излезе од печат.

По кусо боледување, проф. д-р Ванче Стојчев почина во Скопје на 30 септември 2009 година. Постхумно на 4 мај 2010 година му е доделена Државната награда „Гоце Делчев“, како коавтор на трудот *„Историски атлас на Македонија“*.

ОБЈАВЕНИ СТРУЧНИ И НАУЧНИ ТРУДОВИ И ПРЕЗЕНТАЦИИ НА ПРОФ. Д-Р ВАНЧЕ СТОЈЧЕВ

а) Монографии

1. Стојчев Ванче: *Бугарскиот окупациски систем во Македонија 1941-1944*, Скопје, 1996 година, студија, вкупно 350 страници.
2. Стојчев Ванче: *Воена историја на Македонија, Сојуз на друштвата на историчарите на РМ и Воената академија „Генерал Михајло Апостолски“*, Скопје, 2000 година, 850 страници, 180 скици.
3. Стојчев Ванче: *Методологија на воените науки*, Военa академија „Генерал Михајло Апостолски“, Скопје, 2004, 460 страници.
4. Д-р Стојчев Ванче (коавтор): *Историја на македонскиот народ, Т-5*, Македонскиот народ во Втората светска војна, Институт за национална историја, Скопје, 2001, 550 страници.
5. Стојчев Ванче: *Сто македонски години 1903-2003*, МИ-АН, Скопје, 2004.
6. Стојчев Ванче: *50-години организација на воени старешини на Република Македонија*, ОВСРМ, Скопје, 2002.
7. Стојчев Ванче: *5-години Военa академија*, Скопје, 2000.
8. Vanče Stojčev: *Military history of Macedonia*, Скопје, 2004, 770 страници и 136 карти.
9. Стојчев Ванче (коавтор): *МИ-АН-ова енциклопедија општа и македонска*, кн. 1-4, МИ-АН, Скопје, 2006.
10. Стојчев Ванче: *Букурешкиот мировен договор и поделбата на Македонија – 1913 година*, книга во печат.

б) Трудови објавени во научни списанија и во зборници од научни симпозиуми

1. Стојчев Ванче: *Оружане снаге Варшавског уговора*, списание „Меѓународна политика” Београд, 1983 бр.798-9. Статијата е објавена на англиски, француски, шпански, германски, руски и на српско-хрватски јазик.
2. Стојчев Ванче: *Оружане снаге НАТО*, списание „Меѓународна политика”, Београд, 1983, бр.800. Статијата е објавена на англиски, француски, шпански, германски, руски и на српско-хрватски јазик.
3. Стојчев Ванче: *Оружане снаге на Медитерану*, списание „Меѓународна политика”, Београд, 1983, бр. 805. Статијата е објавена на англиски, француски, шпански, германски, руски и на српско-хрватски јазик.
4. М-р Стојчев Ванче: *Бугарски окупациони систем у Југославији*. СП „Војноисторијски гасник”, Београд, 1992, бр. 1-3.
5. Д-р Стојчев Ванче: *Прилог за историјата на македонската дипломатија*, списание „Современост”, Скопје, 1994, бр. 5-6.
6. Стојчев Ванче: *Лондонскиот балкански комитет и МРО од 1903 до 1907 година*, списание „Гласник на Институтот за национална историја” (ГИНИ).
7. Стојчев Ванче: *Бугарија и третиот рајх (1939-1941 година)* ГИНИ, бр.1-2, Скопје, 1991, 31 страница.
8. Стојчев Ванче: *Придонесот на Македонија во победата над фашизмот*, ГИНИ, бр.1-2, Скопје, 1995, 17 страници.
9. Стојчев Ванче: *Тодор Александров - од автономија до самостојна држава*, (научна критика) ГИНИ, бр.2, Скопје, 1996, 20 страници.
10. Стојчев Ванче: *Масонството и ВМРО меѓу двете светски војни*, списание „Историја”, бр.1-2, Скопје, 1993, 15 страници.
11. Стојчев Ванче. *Некои проблеми од методологијата на воената историја*, Зборник на трудови од научен симпозиум „Актуелни проблеми во македонската историографија и наставата по историја”, Скопје, 1996, 8 страници.
12. Стојчев Ванче: *Македонското прашање во политиката на царска Русија од XVII до XX век*, Зборник на трудови од научниот симпозиум „Македонско-руски врски”, Скопје, 1996, 22 страници.
13. Стојчев Ванче: *Оружената борба во вардарскиот дел на Македонија во првите години на востанието (1941-1942)*, Зборник на трудови од научниот симпозиум „Главниот штаб на НОВ и ПОМ во 1941-1945 година”, МАНУ и ИНИ, Скопје, 1997, 13 страници.

14. Стојчев Ванче: *Тажната судбина на убавата Фросина*, сп. „Современост”, бр.1-2, Скопје, 1995, 5 страници.
15. Стојчев Ванче: *Традициите како извор на македонскиот патриотизам во АРМ*, сп. „Современост”, бр. 9-10, Скопје, 1995, 6 страници.
16. Стојчев Ванче: *Бугарска у припремама за окупацију Југославије (прилог за изучавање „великобугарске идеје” 1939-1941)*, Сп. „Историја XX века”, бр.1, Београд, 1994, 22 страници.
17. Стојчев Ванче: *Политиката на големите сили и на соседните земји кон Македонија во времето на Мирцететските реформи*, Зборник на трудови од научниот симпозиум „Европа и македонското прашање”, Делчево, 1995, 17 страници.
18. Стојчев Ванче: *Црно му било пишано на Александар Турунцов*, сп. „Современост”, бр.5-6, Скопје, 1995, 7 страници.
19. Стојчев Ванче: *За македонската војска меѓу двете светски војни*, научен симпозиум „АСНОМ педесет години македонска држава 1944-1994 година”, МАНУ, Скопје, 1995, 4 страници.
20. Стојчев Ванче: *Благој Јанков-Мучето, живот и дело (1910-1944)*, Зборник на трудови од научен собир одржан во Струмица 1996 година, Скопје, 1997 година, 10 страници.
21. Стојчев Ванче: *Придонесот на професорот Љубен Лапе во изучувањето на воената историја на македонскиот народ*, Зборник „Љубен Лапе - живот и дело”, Скопје, 1997, 8 страници.
22. Ванче Стојчев: *Српскиот просветен систем во Македонија 1912-1915 година*, сп. „Дијалог”, број 12-13, Скопје, 1997 година, 20 страници.
23. Д-р Стојчев Ванче: *Армијата на Република Македонија во функција на одвраќање од агресија*, Годишен зборник на Филозофскиот факултет „Св.Кирил и Методиј”, Скопје, кн. 24 (50), Скопје, 1997, с. од 327 до 333.
24. Стојчев Ванче: *Можни извори на загрозување на безбедноста на Република Македонија*, Зб. научен симпозиум „Одбранбено заштитниот систем на Република Македонија”, Охрид, 1996, 8 страници.
25. Д-р Стојчев Ванче: *Локалните војни во Југославија*, Годишен зборник на Факултетот за безбедност, Скопје, 1999 год, год. 17, бр. 1, стр., од 91 до 103.
26. Стојчев Ванче: *Букурешкиот мировен договор и поделбата на Македонија во 1913 година*, „Современа македонска одбрана”, списание на Министерството за одбрана, Скопје, 2001, бр. 3, 15 страници.
27. Стојчев Ванче: *Охридско-дебарското востание од 1913 година*, Зборник „Историја”, Музеј на Македонија, Скопје, 2001, 2, 20 страници.

28. Стојчев Ванче: *Безбедноста и вооружените сили на ТМОРО*, Годишен зборник на Факултетот за безбедност, Скопје, 2000, год. 18, бр. 1, 13 страници.
29. Д-р Стојчев Ванче: *Бугарскиот полициски апарат во Македонија 1941-1944 година*, Годишник на Факултетот за безбедност, Скопје, 2001, год. 19, бр. 1, 10 страници.
30. Д-р Стојчев Ванче: *Балканскиот штаб и македонското прашање 1943 година*, сп. „Историја” бр. 1-2, Скопје, 2001, 14 страници.
31. Стојчев Ванче: *Обидите да се спречи создавањето македонска држава по АСНОМ 1944 година*, Македонската историска наука-достигнувања и проблеми (Прилози од научниот собир одржан во Скопје на 17-19 ноември 1998 година) Институт за национална историја, Скопје, 2000, 15 страници.
32. Д-р Стојчев Ванче: *Дрвените топови во историјата на македонскиот народ*, Гласник на ИНИ, Скопје, 2001 год.
33. Стојчев Ванче: *Турската војска и воените болници во Македонија при крајот на XIX и почетокот на XX век*, Зборник на трудови од научниот симпозиум „Прв македонски конгрес за историја на медицината на Македонија”, Штип, 2001.
34. Д-р Стојчев Ванче: *Македонија во политиката на Балканскиот сојуз во 1912 година*, „Савремена македонска одбрана” 6, Скопје, 2002.
35. Д-р Стојчев Ванче: *Историски и современи аспекти на големоалбанската програма*, Годишник на Факултетот за безбедност, год. 20, бр. 1, Скопје, 2002.
36. Стојчев Ванче: *Оружјето во Македонија низ историјата*, Прв симпозиум за експлозивни материји, вооружување и воена технологија, Охрид, 2002.
37. Lieutenant-Colonel Vance Stojcev, Ph.D., *Defence policy in the balkans and the division of Macedonia*, Military policy in Europe, 1870-1914, Sofia, Bulgaria, 2002.
38. Стојчев Ванче. *Воената дејност на војводата Иљо Марков-Малешевски*, Прилози од научниот симпозиум, Берово, 2002.
39. Стојчев Ванче: *Одбраната на Крушево*, Зборник на трудови, „Ние на татковината ѝ должиме сè, таа нам – ништо”, издавач „МИ-АН”, Скопје, 2003, с. 61.
40. Стојчев Ванче: *Клисура слободна 23 дена*, Зборник на трудови, „Ние на татковината ѝ должиме сè, таа нам – ништо”, издавач „МИ-АН”, Скопје, 2003, с. 63.

41. Стојчев Ванче: *Бојот на Невеска*, Зборник на трудови, „Ние на татковината í должиме сè, таа нам – ништо”, издавач „МИ-АН”, Скопје, 2003, с. 67.
42. Стојчев Ванче: *Педесет и девет години од Денот на победата*, „Информатор”, Гласило на Градскиот одбор на СБНОАВМ, Скопје, бр. 73, мај 2004.
43. Стојчев Ванче: *Еволуција на демократијата, војската и државноста во Македонија во дваесеттиот век*, Прилози за Илинден IX, Крушево, 2003.
44. Стојчев Ванче: *Некои аспекти од согледувањата на Методија Андонов-Ченто за македонската народноослободителна војска (1943-1945)*, Зборник Ченто и Македонската државност, Скопје, 2004.
45. Стојчев Ванче: *Военото организирање во македонското револуционерно и национално движење 1903-1944 година*, Прилози од научен симпозиум „100 години Илинден 1903-2003”, одржан од 6 до 8 мај 2003, МАНУ, Скопје, 2005.
46. Стојчев Ванче: *Воената дејност на Јане Сандански*, Зборник од научниот симпозиум по повод 90 години од убиството на Јане Сандански, одржан во Скопје на 20-21 октомври 2005, МАНУ, Скопје, 2007.
47. Стојчев Ванче: *Воената дејност на Методија Шаторов-Шарло*, Меѓународен научен симпозиум, Методија Шаторов-Шарло и неговото време 1897-1944, МАНУ и ИНИ, Скопје, 2007 година.
48. Стојчев Ванче: *Воено-политичката активност на Димитар Поп Георгиев Беровски во македонското национално-револуционерно и ослободително движење*, Научен симпозиум „Малеш 100 години по Димитар Поп Георгиев Беровски – минато, сегашност и иднина”, Берово, 2007 година.

в) Стручно-апликативни трудови

1. М-р Стојчев Ванче: *Историски исходишта ВМРО*, фељтон во „Народна Армија”, Београд, 1991 година, бр.од 1699 до 1715.
2. М-р Стојчев Ванче: *Црно семе*, „Народна Армија”, Београд, 1991 година, бр. 2721.
3. М-р Стојчев Ванче: *Улога ООССО у ЈНА*, сп. „Војнополитички информатор”, Београд, 1987, бр. 9.
4. М-р Стојчев Ванче: *Информације као битан фактор у обуци*, сп. „Војнополитички информатор”, Београд, 1987, бр. 11.
5. М-р Стојчев Ванче: *Македонија од Устанка до слобода 1941-1945 године*. Сп. „Војноисториски гласник”, Београд, 1989, бр.2.
6. М-р Стојчев Ванче: *Најновија открића бугарске историографије*, „Народна Армија”, Београд, 1992, бр. 2765 до 2771.
7. М-р Стојчев Ванче: *Од суседа до непријатеља*, „Војска”, 1992, бр.4.
8. М-р Стојчев Ванче: *Улога субјектата у борбеној обуци и васпитању младих у ЈНА*, Зборник на трудови „Млада генерација у систему ОНО и ДСЗ СФРЈ”, Београд, 1988 година.
9. М-р Стојчев Ванче: *У име бога и цара Бориса*, „Народна Армија”, Београд, 1992, бр. 2763.
10. М-р Стојчев Ванче: *Историја или фантастика*, „Војска”, Београд, 1992, бр. 13.
11. М-р Стојчев Ванче: *Балкан и источна криза*, „Војска”, Београд, 1992, бр. 18.
12. М-р Стојчев Ванче: *Одлагање коначног расплета*, „Војска”, Београд, 1992, бр. 19.
13. М-р Стојчев Ванче: *Стари циљеви у новом руху*, „Војска”, Београд, 1992, бр. 20.
14. М-р Ванче Стојчев: *Присвојување на борбата на македонскиот народ од бугарските историчари*, фељтон „Нова Македонија”, Скопје, 1992 од 27 јуни до 5 јули.
15. Д-р Стојчев Ванче: *Военото школство во Македонија во 1944-1945 година*, „Одбрана”, Скопје, 1993, бр. 5.
16. Д-р Стојчев Ванче: *Односот на Коминтерната, КПЈ, БРП(к) и КПГ кон македонското прашање во Втората светска војна*, фељтон „Нова Македонија”, Скопје, 1994 година од 16 до 20 август.
17. Д-р Стојчев Ванче: *Делбите на Македонија по Илинден*, фељтон „Одбрана”, Скопје, 1995, бр. од 14 до 18.
18. Д-р Стојчев Ванче: *Убавата Фросина*, „Одбрана”, Скопје, 1995, бр. 15.
19. Д-р Стојчев Ванче: *Од робинка-господарка*, „Одбрана”, Скопје, 1995, бр. 17.

20. *Политиката на царска Русија на Балканот*, фељтон „Нова Македонија”, Скопје, 1995 од 11 до 16 февруари.
21. Д-р Стојчев Ванче: *Придонесот на Македонија во победата над фашизмот*, фељтон „Нова Македонија”, Скопје, 1995, од 9 до 16 мај.
22. Стојчев Ванче: *Политичката и воената стратегија на македонското народноослободително движење како извор на стратегијата и одбраната на РМ*, „Одбрана”, бр.23 Скопје, 1995, стр. 2.
23. Стојчев Ванче: *Предметот, теоријата и јазикот на воената обука и методичката подготвеност на старешините*, „Одбрана”, бр.19, Скопје, 1995, 2 страници.
24. Стојчев Ванче: *Делото на Александар Турунцов*, „Одбрана”, бр.19, Скопје, 1995, 2 страници.
25. Стојчев Ванче: *Извор на македонскиот патриотизам*, „Армиски збор”, „Вечер”, 5 октомври 1995 година.
26. Стојчев Ванче: *Со песна во колективната меморија*, „Нова Македонија”, Скопје, 11.9.1995.
27. Стојчев Ванче: *Убавината и трагедијата на Фросина и Василика*, неделник „Допри ме нежно”, бр.11, Скопје, 1995, 2 страници.
28. Стојчев Ванче: *Стратегијата и тактиката на вооружената борба на македонскиот народ во НОВ*, „Одбрана”, бр. 26, 1996 година, 2 страници.
29. Стојчев Ванче: *ВМРО и масонството*, неделник „Збор”, 15 септември, 1996.
30. Стојчев Ванче: *Стратегијата на вооружената борба во Илинденското востание*, „Одбрана”, бр. 25, 1996 година, 2 страници.
31. Стојчев Ванче: *Слободарските традиции во функција на одбраната на Република Македонија*, „Одбрана”, бр.. 21, 1996, 2 страници.
32. Стојчев Ванче: *Масонското движење меѓу македонската емиграција во Бугарија*, „Избор” од 1 до 15 јануари 1997, 6 страници.
33. Стојчев Ванче: *Со сопствени и со заеднички сили*, „Одбрана”, бр. 29, 1997, 2 страници.
34. Стојчев Ванче: *Навремено откривање и спречување*, „Одбрана”, бр. 28, 1997, 2 страници.
35. Стојчев Ванче: *Идеја за создавање балканска федерација*, „Избор” 15.1.1997, 7 страници.
36. Стојчев Ванче: *Значењето на воената историја*, „Одбрана”, бр. 27, 1997, 2 страници.
37. Стојчев Ванче: *По трагите на црешовото топче*, „Одбрана”, бр. 32, 1997 година, 2 страници.

38. Стојчев Ванче: *Педесет и две години од февруарскиот поход*, фелџон „Нова Македонија”, 25 и 26 февруари 1996 година.
39. Стојчев Ванче: *Лондонскиот балкански комитет и ВМРО*, фелџон, „Одбрана”, бр. 27, 28, 29 и 30, 1997 година.
40. Стојчев Ванче: *Бугарскиот окупациски систем во Македонија 1941-1944*, фелџон, „Нова Македонија” од 8 до 19 јуни 1997 година.
41. Стојчев Ванче: *Македонија во борбата против фашизмот*, фелџон, „Нова Македонија” од 9 до 16 мај 1995 година.
42. Стојчев Ванче: *Делбите на Македонија по Илинден*, „Одбрана”, 1996 година.
43. Стојчев Ванче: *Ајде пушка пукна*, „Одбрана”, јан-фев. Бр. 33, 1998, 2 страници.
44. Д-р Стојчев Ванче: *Црешовото топче во рацете на македонски офицери*, „Денес - ТОДАЗ“, 16 ноември 1997, весник за Македонците во Австралија, 2 стр.
45. Д-р Стојчев Ванче: *Топчето е „живо”*, „Македонија” илустрирано списание на Матицата на иселениците од Македонија, бр.535-536, XI-XII 1997 година.
46. Д-р Стојчев Ванче: *Воената вештина на античките Македонци*, фелџон, „Нова Македонија” од 20.2.1998, 17 продолженија.
47. Д-р Стојчев Ванче: *Некои методолошки погледи на воената наука*, „Од војна до воени игри”, „Одбрана”, год. VII, бр.34, март-април 1998, стр. 12-13.
48. Д-р Стојчев Ванче: *Вооружувањето на ајдутските дружини*, „Одбрана”, год. VII бр.37, Скопје, сеп-окт. 1998 год.
49. Д-р Стојчев Ванче: *Вооружувањето на македонските Словени*, „Одбрана”, год. VII, бр. 36, Скопје, јули-август 1998 год.
50. Д-р Стојчев Ванче: *Некои методолошки погледи на воената вештина (автентична воена наука)*, „Одбрана”, год. VII, бр. 35, Скопје, мај-јуни 1998 год.
51. *Вооружувањето на воените сили на МРО*, „Одбрана”, год. VII, бр. 38, Скопје, 1998 год.
52. Д-р Стојчев Ванче: *Автентичната воена вештина на цар Самоил*, „Македонско време”, година V, бр. 49, ноември 1998 година, стр. 3.
53. Стојчев Ванче: *Вооружувањето на илинденските востаници*, „Одбрана”, год. VIII, бр. 39, јануари-февруари 1999 год.
54. Д-р Стојчев Ванче: *Битката на Беласица*, „Македонско време”, година V, декември 1998.

55. Стојчев Ванче: *Воените аспекти на Македонското (Кресненското) востание 1878-1879 година*, фелџон во „Нова Македонија“ од 25 февруари до 6 март 1999 година.
56. Стојчев Ванче: *Февруарскиот поход врвно достигнување на македонската воена вештина*, Информатор на Градскиот одбор на СБ НОАВМ - Скопје, бр. 18, Скопје, март 1999 год.
57. Стојчев Ванче: *Организацијата на античката македонска војска*, „Македонија“, бр. 549, сп. „За иселениците“, Скопје, 1999 год.
58. Стојчев Ванче: *Кумановско-кривопаланечко востание*, „Одбрана“ бр. 41, Скопје, 1999 год.
59. Стојчев Ванче: *Најзначајните битки на Филип II*, „Македонија“ бр. 550, Скопје, 1999 год.
60. Д-р Стојчев Ванче: *Воените походи на Александар Македонски*, сп. „Македонија“ бр. 551, Скопје, 1999 год.
61. Д-р Стојчев Ванче: *Македонија и Санстефано*, сп. „Македонско време“, година V, бр. 55, Скопје, 1999 год.
62. Д-р Стојчев Ванче: *Битката кај Ис*, „Македонија“, бр. 552, Скопје, 1992 год.
63. Д-р Стојчев Ванче: *Битката на реката Хидасп*, „Македонија“, бр. 554, Скопје, 1999 год.
64. Д-р Стојчев Ванче: *Распаѓањето на идејата за голема словенска држава на Балканот*, „Македонско време“, јуни 1999 год.
65. Стојчев Ванче: *Пијанечко востание*, „Одбрана“, год. VIII, бр. 42, Скопје, јули-август 1999 год.
66. Стојчев Ванче: *Распаѓањето на Самоиловото царство*, „Македонија“ бр. 557, 1999 год.
67. Стојчев Ванче: *Карпошевото востание*, „Македонија“ бр. 558, 1999 год.
68. Стојчев Ванче: *Вооружувањето и организацијата на Самоиловата војска*, „Македонија“ бр. 555, Скопје, 1999 год.
69. Стојчев Ванче: *Битката на Беласица*, „Македонија“ бр. 556, Скопје, 1999 год. Издава Министерство за иселеништво.
70. Стојчев Ванче: *Македонска војска*, „Пулс“, бр. 448, година IX, 1999 год.
71. Стојчев Ванче: *Почеток на Карпошевото востание*, сп. „Македонија“ бр. 559, Скопје 1999 год.
72. Стојчев Ванче: *Задушувањето на Карпошевото востание*, сп. „Македонија“, бр. 560, Скопје, 15 октомври 1999 год.
73. Стојчев Ванче: *Локалните војни - светски проблем, Војната во Словенија*, сп. „Пулс“, бр. 455, год. IX, Скопје, 8 октомври 1999 год.
74. Стојчев Ванче: *Локалните војни - светски проблем, Војната во Хрватска*, „Пулс“, бр. 456, год. IX, Скопје, 15.10.1999 год.

75. Стојчев Ванче: *Локалните војни - светски проблем, Војната во Босна и Херцеговина*, „Пулс”, бр. 457, година IX, Скопје, 22.10.1999 год.
76. Стојчев Ванче: *Негушкото востание*, „Македонија” бр. 561, 1 ноември 1999 год.
77. Стојчев Ванче: *Воената дејност на Методиј*, „Одбрана”, година VIII, ноември-декември 1999 год.
78. Стојчев Ванче: *Основни карактеристики на современите локални војни*, „Одбрана”, год. VIII, ноември-декември 1999 год.
79. Стојчев Ванче: *Кумановско-кривопаланечкото востание*, „Македонија” бр. 562, 1999 год.
80. Стојчев Ванче: *Разловечкото востание*, „Македонија” бр. 563, Скопје, 1 декември 1999 год.
81. Стојчев Ванче: *Создавањето на македонската војска во XIX век*, „Одбрана”, година IX, бр. 45, јануари 2000 год.
82. Стојчев Ванче: *Невидено херојство*, „Одбрана”, година IX, бр. 46, февруари 2000 год.
83. Стојчев Ванче: *Во одбраната на слободата*, „Одбрана”, година IX, бр. 47, март 2000 год.
84. Стојчев Ванче: *Светилник на македонското револуционерно движење*, „Одбрана”, година IX, бр. 48, април 2000 год.
85. Стојчев Ванче: *Борбите во Крушево*, „Одбрана”, година IX, бр. 49, мај 2000 год.
86. Стојчев Ванче: *Борбите во Кичевско*, „Одбрана” година IX, бр. 50, јуни 2000 год.
87. Стојчев Ванче: *Прогонување на четите на ВМРО по Илинденското востание*, „Македонско сонце”, Година VII, бр. 308, Скопје, 2000 год.
88. Стојчев Ванче: *Борбата за слобода по Илинденското востание*, „Македонско сонце”, година VII, бр. 309, Скопје, 2000 год.
89. Стојчев Ванче: *Бојот на Ножот*, фелтон „Нова Македонија”, јуни 2000.
90. Стојчев Ванче: *Македонија во Балканските војни 1912-1913 година*, фелтон „Нова Македонија”, август 2000 год.
91. Стојчев Ванче: *Песната на Никола Бадев како извор на македонскиот патриотизам*, Никола Бадев - живот и дело, Скопје, 2000 год.
92. Стојчев Ванче: *Борбите во Брезово и Гавато*, „Одбрана”, година IX, бр. 51, јули 2000 год.
93. Стојчев Ванче: *Завршните борби во Демирхисарско*, година IX, бр. 52, август 2000 год.
94. Стојчев Ванче: *Борбите во Прилепско*, „Одбрана”, година IX, бр. 53, септември 2000 год.

95. Стојчев Ванче: *Епопејата кај Маргара*, „Одбрана”, година IX, бр. 54 октомври 2000 год.
96. Стојчев Ванче: *Борбите во Охридско*, „Одбрана”, година IX, бр. 55, ноември 2000 год.
97. Д-р Ванче Стојчев: *Легендарен војвода Иљо Малешевски*, „Одбрана”, година IX, бр. 56, декември 2000 год.
98. Д-р Стојчев Ванче: *Секогаш во првите редови*, „Одбрана”, година X, бр. 57, јануари 2001 год.
99. Д-р Стојчев Ванче: *Итроста и храброста на војводата*, „Одбрана”, година X, бр. 58, февруари 2001 год.
100. Д-р Стојчев Ванче: *Непокорлив и бестрашен борец*, „Одбрана”, година X, бр. 59, март 2001 год.
101. Д-р Стојчев Ванче: *Македонија лулка на цивилизацијата и на оружјето*, Одбрана, година X, бр. 60, април 2001 год.
102. Д-р Стојчев Ванче: *Создавањето на античката македонска држава и војска*, „Одбрана”, година X, бр. 61, мај 2001 год.
103. Д-р Стојчев Ванче: *Македонската фаланга*, „Одбрана”, година X, бр. 62, јуни 2001 год.
104. Д-р Стојчев Ванче: *Александар Македонски најдаровитиот стратег во историјата на човеиството*, Одбрана, година X, бр. 63, јули 2001 год.
105. Д-р Стојчев Ванче: *Синот го надмина таткото*, „Одбрана”, година X, бр. 64, август 2001 год.
106. Д-р Стојчев Ванче: *КФОР ја фалсификува македонската историја*, „Дневник 7” бр. 1, 17.10.2000 год.
107. Стојчев Ванче: *Македонија е изиграна на валкан начин*, „Вест”, година I, бр. 291, 26 јуни 2001 год.
108. Стојчев Ванче: *Потребна е енергична акција против терористите*, „Нова Македонија” 24 и 25 март 2001 год.
109. Стојчев Ванче: *Пред оружјето предност да добие политичкиот дијалог*, „Нова Македонија” 1, 2, 3, 4 и 5 август 2001 год.
110. Стојчев Ванче: *Ова е војна за освојување територии*, „Утрински весник” 27 јули 2001 год.
111. Д-р Стојчев Ванче: *Агресори врз Македонија*, „Македонско сонце”, година VII, бр. 359, 11.5.2001 год.
112. Д-р Стојчев Ванче: *Не се соочуваме со терористи, туку со паравоени формации*, „Старт”, година III, број 124, 8.6.2001 год.
113. Д-р Стојчев Ванче: *Македонија на Берлинскиот конгрес 1878 година*, „Старт”, година III, бр. 134, 17.8.2001 год.
114. Д-р Стојчев Ванче: *Големоалбанска програма*, фељтон, „Нова Македонија”, јуни 2001 год.

115. Д-р Стојчев Ванче: *Да се сочува континуитетот на македонската воена мисла*, „Нова Македонија”, мај 2001 год.
116. Стојчев Ванче: *Силите што го спречија обединувањето на Македонија во 1944-1945 год.* Фелџон во Нова Македонија од 31 август до 8 септември 2001 година.
117. Стојчев Ванче: *Дваесет и осум века македонска воена историја*, „Утрински весник”, 19 ноември 2001 година.
118. Д-р Стојчев Ванче: *Македонската војска во времето на Александар Македонски*, „Одбрана”, година X, број 65, септември 2001 година.
119. Д-р Стојчев Ванче: *Стратегијата на Александар*, „Одбрана”, година X, бр. 66, октомври 2001 година.
120. Д-р Стојчев Ванче: *Распаѓањето на Македонската империја*, „Одбрана”, година X, бр. 67, ноември 2001 година.
121. Д-р Стојчев Ванче: *Македонската династија во Египет*, „Одбрана”, година X, бр. 68, декември 2001 година.
122. Д-р Стојчев Ванче: *Света земја*, „Одбрана”, година XI, бр. 69, јануари 2002 година.
123. Д-р Ванче Стојчев: *Македонско-римските војни*, „Одбрана”, година XI, бр. 70, февруари 2002 година.
124. Д-р Стојчев Ванче: *Партнерството за мир ќе ја дознае трагичната судбина на Македонија*, „Вечер”, 4 март 2002 година.
125. Д-р Стојчев Ванче: *Црнила и пустош за македонскиот народ*, „Македонско сонце”, година VIII, бр. 402 од 15 март 2002 година.
126. Д-р Стојчев Ванче: *Воените науки и АРМ*, „Одбрана”, година XI, бр. 71, март 2002 година.
127. Д-р Стојчев Ванче: *Македонија во почетокот на новата ера*, „Одбрана”, година XI, бр. 71, март 2002 година.
128. Д-р Стојчев Ванче: *Оригиналот на Букурешкиот договор ги возбуди бугарските историчари*, „Вечер” од 17 април 2002 година, стр. 5.
129. Стојчев Ванче: *Сто години од Илинденското востание*, „Нова Македонија”, Скопје, 16.7.2003.
130. Стојчев Ванче: *Генерал Михаило Апостолски стратег на македонската народноослободителна војска*, „Информатор” на ГО на СБНОАВМ, бр. 71, Скопје, 2004.
131. Стојчев Ванче: *Широк одсив во Илинденското востание*, „Одбрана”, год. XIII, бр. 93, Скопје, 2004.
132. Стојчев Ванче: *По стапките на Илинденците*, „Одбрана”, година XIII, бр. 96, Скопје, 2004.
133. Стојчев Ванче: *Илинденските традиции во НОВ*, „Одбрана”, година XIII, бр. 97, Скопје, 2004.

134. Стојчев Ванче, *Победата над фашизмот и појавата на неофашизмот*, фељтон во весникот „Нова Македонија“ од 8 до 12 мај 2004 година.
135. Стојчев Ванче: *Политизација на историјата*, „Утрински весник“, Скопје, 16 декември 2004.
136. Стојчев Ванче: *Историја со грешки не е за настава*, „Вечер“, 7-9 септември 2005.
137. Стојчев Ванче: *Земско знаме шеснаесеткракото сонце*, „Македонско сонце“, бр. 603, Скопје, 20.1.2006.
138. Стојчев Ванче: *Национална стратегија да ни е Античка Македонија*, „Македонско сонце“, бр. 605, Скопје, 3.2.2006.
139. Стојчев Ванче: *Лустрација или политичка чистка*, „Македонско сонце“, бр. 609, Скопје, 3.3.2006.
140. Стојчев Ванче: *2001 година: војна, востание или конфликт?*, „Македонско сонце“, бр. 613, Скопје, 31.3.2006.
141. Стојчев Ванче: *Национална свест или чувство*, „Македонско сонце“, бр. 622, Скопје, 2.6.2006.
142. Стојчев Ванче: *Македонското знаме низ историјата*, фељтон, сп. „Одбрана“, јануари-декември 2007 година.
143. Стојчев Ванче: Научнопопуларна ТВ емисија, ТВ Ирис, Штип, тема: *23 Октомври прогласување за државен празник*, октомври, 2007 година, 2 часа.
144. Стојчев Ванче: Научнопопуларна ТВ емисија, ТВ, К_%, тема: *Букурешкиот договор 1912 година*, ноември 2007 година, 2,30 часа.
145. Стојчев Ванче: Научнопопуларна ТВ емисија на тема: *Македонско-грчките односи низ историјата*, ТВ СКАЈ НЕТ, 5 јануари 2008 година, 1 час.